

Η Κυριακή των Μυροφόρων Γυναικών

(Θεοδώρας Δούση-Τσακάλου, Θεολόγου
μέλους του Σ.Ο.Γ.Ε.)

Στο Συναξάρι της ημέρας διαβάζουμε: «Τῇ Κυριακῇ τρίτῃ ἀπὸ τοῦ Πάσχα, τὴν τῶν ἁγίων γυναικῶν μυροφόρων ἑορτὴν ἑορτάζομεν· ἔτι δέ μνεῖαν ποιούμεθα καὶ τοῦ ἐξ Ἀριμαθαίας Ἰωσήφ, ὃς ἦν μαθητῆς κεκρυμμένος· πρὸς δέ καὶ τοῦ νυκτερινοῦ μαθητοῦ Νικοδήμου.»

Ολόκληρη Κυριακή έχει αφιερώσει η Αγία μας Εκκλησία προς τιμὴν των Μυροφόρων Γυναικών.

Θα μπορούσε, λοιπόν, ή μάλλον θα έπρεπε, η Κυριακή αυτή να είναι η ημέρα της Γυναίκας και μάλιστα της Χριστιανής Γυναίκας. Θα μπορούσε ακόμα να είναι η ημέρα και η γιορτή του Χριστιανικού Φεμινισμού. Γιατί είναι η ημέρα της αγάπης και της τρυφερότητας, που γέννησε την τόλμη, την αφοβία και την διάθεση για θυσία. Γέννησε την περιφρόνηση κάθε κινδύνου και σκοτεινού κατεστημένου, που απειλεί και δεσμεύει με φόβο και τρομοκρατία την έκφραση της καρδιάς εκείνης, που θέλει απλά να δείχνει την αγάπη και την ευγνωμοσύνη της στον Κύριο Ιησού Χριστό. Αποδεικνύει η ημέρα αυτή τα χαρίσματα της γυναίκας, τον πλούτο της αγάπης της, που θέλει μόνο να δίνει, χωρίς να υπολογίζει τι και πώς θα πάρει.

Αυτά τα χαρίσματα, αυτές οι αρετές εκφράστηκαν και προσφέρθηκαν υλοποιημένα σε πολύτιμα μύρα, από τις Μυροφόρες στο Χριστό λίγες ώρες αφότου τον αντίκρισαν «νεκρό καί γυμνό» να αποκαθλώνεται από τον Σταυρό Του.

Ποιες ήταν όμως οι γυναίκες αυτές;

Ήταν πολλές. Ήταν πιστές μαθήτριες του Ιησού Χριστού απ' την αρχή της παρουσίας Του στη γη. Τον είχαν ακολουθήσει από τη Γαλιλαία (Λουκ. 23,49 και 23,55 / Ιω. 27,55 / Μαρκ. 15,41), παρακολούθησαν τη διδασκαλία του και Τον διακονούσαν (Λουκ. 8,2-3) και μάλιστα «ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς» (Λουκ. 8,5).

Όλοι οι Ευαγγελιστοὶ κάνουν λόγο σποραδικά για τις πολλές γυναίκες, ιδιαίτερα όταν διηγούνται το πάθος του Κυρίου στο Σταυρό, την Αποκαθήλωση και τον Ενταφιασμό Του. Ονόματα όμως αναφέρουν λίγα, των γνωστών και πιθανόν των επισήμων γυναικών. Ο Ευαγγελιστής Ιωάννης αναφέρει ότι στο Σταυρό του Ιησού παρευρίσκονταν εκτός από τη μητέρα Του, η Μαρία η Μαγδαληνή¹ και η Μαρία η σύζυγος του Κλωπά (Ιω. 19,25).

Στο Ευαγγέλιο του Ματθαίου η ομάδα των γυναικών περιγράφεται, ότι αποτελείται: από την Μαρία Μαγδαληνή, τη Μαρία, μητέρα του Ιακώβου και του Ιωσή και την μητέρα των υιών του Ζεβεδαίου (Ματθ. 27,56), δηλαδή του Ιωάννου και του Ιακώβου, που δεν είναι άλλη από την Σαλώμη (Μαρκ. 16,1).

Ο Ευαγγελιστής Μάρκος κάνει λόγο για την Μαρία Μαγδαληνή, την Μαρία, μητέρα του Ιακώβου του μικρού και του Ιωσή και τη Σαλώμη (Μαρκ. 15,40) και για άλλες πολλές, που είχαν ανέβει μαζί Του στα Ιεροσόλυμα. (Μαρκ. 15,40-41 και Μαρκ. 16,1)

Ο Ευαγγελιστής Λουκάς συμπεριλαμβάνει στην ομάδα επιπλέον την Ιωάννα (Λουκ. 24,10) για την οποία στο στίχο 8,3 εξηγεί ότι ήταν γυναίκα του Χουζά, του επιτρόπου του Ηρώδη και είχε θεραπευθεί από τον Ιησού, όπως και η Μαρία η Μαγδαληνή απ' την οποία ο Κύριος είχε εκβάλει επτά δαιμόνια. Στο ίδιο εδάφιο (Λουκ. 8, 1-3) γίνεται λόγος και για τη Σουσάννα και για άλλες πολλές ανωνύμως.

Οι πιστές αυτές γυναίκες, μαθήτριες εξ αρχής του Ιησού Χριστού, τον ακολουθούν σ' όλη Του την πορεία και παραμένουν πιστές και στις ώρες του πάθους Του και όταν ακόμα το πάθος κορυφώνεται στο Σταυρό (Μαρκ. 15,40 / Ματθ.27,56)

1. Η επωνυμία Μαγδαληνή οφείλεται στην καταγωγή της από τα Μάγδαλα.

Τι κι αν οι μαθητές φοβισμένοι διασκορπίζονται; Οι μυροφόρες συνάγονται. Ο Σταυρός του Κυρίου τις συγκεντρώνει. Κι όταν ο Ιωσήφ¹ και ο Νικόδημος¹ αποθέτουν το νεκρό σώμα του Θεανθρώπου, τυλιγμένο σε καθαρό σεντόνι και αρωματισμένο¹ με «σμύρνα καί άλόη» στο καινό μνημείο, εκείνες με πόνο και δάκρυα «έθεώρουν ποῦ τίθεται...» (Μαρκ. 15,47).

Ο νους και η ψυχή τους ελκύεται τώρα από τον Ζωοπάροχο τάφο, όπου προς το παρόν κρύβεται ο Ήλιος της Δικαιοσύνης, ο Αρχηγός της Ζωής.

Η αγάπη φλογίζει την καρδιά τους και θέλουν να την εκφράσουν. Γι' αυτό τρέχουν αμέσως, πριν αρχίσει η αργία του Σαββάτου, και αγοράζουν πολύτιμα μύρα και πρῶι πρῶι πριν ξημερώσει η «Μία τῶν Σαββάτων» -η δική μας Κυριακή- ξεκινούν για τον Τάφο, για να αλείψουν το νεκρό σώμα του Διδασκάλου με τα μύρα (εξ' ου και μυροφόρες). Δεν μπόρεσαν να το πράξουν στην ώρα που έπρεπε κι η παράλειψη αυτή τις θλίβει βαθειά.

Είχαν ακούσει ασφαλώς, ότι ο Κύριος είχε δεχθεί με ευχαρίστηση στη Βηθανία, στην οικία Σίμωνος του λεπρού, όπου έτρωγε, την έκφραση της αγάπης μιας γυναίκας, η οποία έχυσε στην άγια κεφαλή Του πολύτιμο μύρο (Ματθ. 26,6-8 / Μαρκ. 14,3-5). Τότε ο Χριστός είχε δικαιολογήσει τη «μυροφόρο» αυτή απέναντι στις επικρίσεις των παρόντων λέγοντας: «Έκανε μια καλή πράξη για μένα, που δεν θα με έχετε πάντοτε μαζί σας, όπως τους πτωχούς. Η γυναίκα έκανε αυτό, που μπορούσε, άλειψε προκαταβολικά το σώμα μου με μύρο για να το προετοιμάσει για την ταφή μου». Διαβεβαίωσε δε στη συνέχεια ότι η πράξη της αυτή θα γίνεται γνωστή σ' όλο τον κόσμο με το κήρυγμα του Ευαγγελίου, κι έτσι όλοι θα τη θυμούνται (Ματθ. 26,9-13 / Μαρκ. 14,6-9) Και τώρα οι μυροφόρες μας τρέχουν να προλάβουν την προσφορά που οφείλουν στο Κύριό τους και Διδάσκαλο.

Η αγάπη τους, τους όρισε ένα χρέος και η ανάγκη της εξόφλησής του ξεπερνάει, μ' ένα τρόπο ίσως λίγο παράλογο, το φόβο, το σκοτάδι, τις απαγορεύσεις των Ιουδαϊκών αρχών και τις κοινωνικές δεσμεύσεις. Μοναδική ανησυχία τους: πώς θα μετακινήσουν τον ογκόλιθο που έφραζε το άνοιγμα του τάφου (Μαρκ. 16,3); Αλλά ούτε κι αυτό τις εμποδίζει και προχωρούν. Η αγάπη που καίει μέσα τους ανέδειξε μια υπέρλογη δύναμη, η οποία «έξω βάλλει τόν φόβον» (Α' Ιω. 4,18)

Και η απάντηση έρχεται · κι είναι κι αυτή υπέρλογη. Είναι η θέα της αποκυλισμένης πέτρας, του ανοιχτού τάφου και στη συνέχεια η θέα του λευκοντυμένου κι αστραφτερού αγγέλου.

Ο Θεός απαντάει στις έκθαμβες μυροφόρες, καθώς μέσω του αγγέλου εμπιστεύεται σ' αυτές πρώτες το πρωτάκουστο μήνυμα της Αναστάσεως. «Τί ζητείτε τόν ζῶντα μετά τῶν νεκρῶν; οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἠγέρθη» (Λουκ. 24,5-6). «Ἄλλ' ὑπάγετε · ἔπατε τοῖς μαθηταῖς, ὅτι προάγει ἡμᾶς εἰς τήν Γαλιλαίαν · ἐκεῖ αὐτόν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν». (Μαρκ. 16,7)

Συνήθως το θαύμα, το κάθε θαύμα, ακολουθεί την πίστη. Εδώ όμως του θαυμαστού μηνύματος προηγήθηκε η θερμή αγάπη και ακολούθησε η πίστη. Όταν οι μυροφόρες πίστεψαν όσα είδαν και άκουσαν, έσπευσαν παίρνοντας την πρώτη μεγάλη τους χαρά να συναντήσουν τους Αποστόλους (Ματθ. 28,8) για να τα αναγγείλουν. Έτσι ο Κύριος διπλασίασε τη χαρά τους με την τιμητική και υψηλότερη αποστολή: να γίνουν Ευαγγελίστριες και αυτών των Αποστόλων (Μαρκ. 16,7) αναγγέλλοντας το μοναδικό, το υπερχαρούμενο μήνυμα της Αναστάσεως του Χριστού, που σημαίνει ταυτόχρονα και την κατάργηση του μεγαλύτερου και αδυσώπητου εχθρού μας, του θανάτου.

1. Ο Ιωσήφ, ευσχήμων βουλευτής και ο κρυφός μαθητής του Κυρίου και μέλος του Συνεδρίου Νικόδημος, συμπεριλαμβάνονται στον τιμητικό εορτασμό της Κυριακής των Μυροφόρων (παράβλ. Συναξάρι) για δύο λόγους:
 - α) Έγιναν - άνδρες αυτοί - τολμηροί μυροφόροι μέσα στις έκτακτες συνθήκες της ανιέρης καταδίκης του Χριστού, του εκφοβισμού, της απογοήτευσης των μαθητών και της βιασύνης λόγω της Παρασκευής του Πάσχα. Ο Ιωσήφ ζήτησε από τον Πλάτο το σώμα του Ιησού (Μαρκ. 15,43). Ο Νικόδημος έφερε μύρο: μείγμα σμύρνας και αλόης «ὡς λίτρας ἑκατόν» (Ιω. 19,39) και αφού άλειψαν το σώμα του Θεανθρώπου το ενταφίασαν σε καινούριο τάφο όπου ουδείς είχε ταφεί (Ιω. 19,41).
 - β) Έτσι υπήρξαν οι επίσημοι και αψευδέστεροι μάρτυρες του θανάτου και της ταφής του Χριστού.

Τελικά οι ευλογημένες γυναίκες αξιώθηκαν επιστρέφοντας να συναντήσουν πάλι πρώτες τον αναστημένο Διδάσκαλο και Κύριο και ν' ακούσουν απ' το πανάγιο στόμα του το πολυπόθητο και περιζήτητο απ' όλους «Χαίρετε» (Ματθ. 28,9). Εκείνες τον πλησίασαν, έπεσαν στα πόδια Του, τον προσκύνησαν (Ματθ. 28,9) κι έτσι η χαρά έγινε μόνιμη κατάσταση της ψυχής τους.

Από τότε και πάντοτε ξέρουμε, ότι η χαρά, η αληθινή χαρά, η ευφροσύνη και αγαλλίαση της καρδιάς είναι αποτέλεσμα και επιβεβαίωση της συνέπειας προς το καθήκον και τις υποχρεώσεις, που μας υπαγορεύει η συνείδηση κι η καρδιά μας, όταν αφήνεται ταπεινά να πλημμυρίσει απ' τα νάματα του ουρανού. Η αγάπη των Μυροφόρων τόλμησε, νίκησε και δικαιώθηκε.

Και το σχόλιο τώρα του Συναξαριστή στο κοντάκιο της Κυριακής: Το φύλο του θήλεως, που νικήθηκε πρώτο απ' την αμαρτία (Εύα) και την κληροδότησε στο ανθρώπινο γένος, αυτό το φύλο, οι Γυναίκες δηλαδή, έπρεπε να μάθουν και να ιδούν πρώτες την Ανάσταση. Να νοιώσουν τη χαρά πρώτες, αφού πρώτη η Γυναίκα πληροφορήθηκε για τη λύπη που θα ακολουθούσε την αμαρτία.¹

Τελειώνοντας να θυμηθούμε τους στίχους του μηνολογίου (Συναξάρι) απ' όπου ξεκινήσαμε:

«Χριστῶ φέρουσαι αἱ μαθήτριαι μύρα.

Ἐγὼ δέ ταύταις ὕμνον, ὡς μύρον φέρω»

Οι Μυροφόρες πρόσφεραν πολύτιμα μύρα, που αγόρασαν, για να τιμήσουν το νεκρό σώμα του Διδασκάλου. Στην πραγματικότητα όμως τα αρώματα αυτά, τα ανέδυσσε η ψυχή τους. Η μοσχοβολιά των αρετών και των χαρισμάτων τους δεν μπορούσε να κρυφτεί, ούτε να περιορισθεί. Αγαπούν και θέλουν να δείξουν την ευγνωμοσύνη τους με απλότητα και μακριά από κάθε πρακτικότητα, ωφελιμισμό ή και λογικοποίηση. Γι' αυτό τολμούν, χωρίς να φοβούνται σε ώρες, που και αυτοί οι μαθηταί του Χριστού ήταν φοβισμένοι και γι' αυτό ακροβολισμένοι.

Έτσι πέτυχαν με τη χάρη του Κυρίου Ιησού Χριστού μια θαυμαστή ισορροπία ανάμεσα στην αυστηρή παράδοση και στην υπέρβασή της · ανάμεσα στην ευαίσθητη καρδιά και στο σκληρό Νόμο. Με την τόλμη τους χάρη στην αφοσίωσή τους περιφρόνησαν το άγονο κατεστημένο, τη βία και την καταπίεση.

Έτσι δεν άφησαν κανένα κενό, που θα μπορούσαν κάποιες από τις μεταγενέστερες ή και τις σύγχρονές μας αντιορθόδοξες και αντίθεες φεμινίστριες να το εκμεταλλευτούν σ' όνομα της γυναικείας ελευθερίας.

Τι μένει τώρα σε μας, γυναίκες Χριστιανές ή και τα μέλη του Σ.Ο.Γ.Ε.; Τι άλλο; παρά να προσφέρουμε κατά τους στίχους του μηνολογίου στις μεν Μυροφόρες ύμνον ευχαριστίας και να τις χαράξουμε στην ψυχή μας και στη σημαία του Συνδέσμου μας ανεξίτηλα πρότυπα ευγνωμοσύνης και αφοσίωσης · στον δε Ιησού Χριστό, τον Κύριό τους και Κύριό μας να προσφέρουμε αντί μύρων την καρδιά μας για να την κυβερνήσει και να μας την γεμίσει με αγάπη και χαρά.

Σάββατο 14 Μαΐου 2016
(Παραμονή της Κυριακής των Μυροφόρων)

1. «Πληθύνων πληθυνῶ τὰς λύπας σου καὶ τὸν στεναγμὸν σου · ἐν λύπαις τέξῃ τέκνα...»(Γεν. Γ,16)